

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**ДАЙДЖЕСТ
УКРАЇНЬСЬКОЇ ГЕЛЬСІНЬСЬКОЇ СПІЛКИ З ПРАВ ЛЮДИНИ (УГСПЛ)
ВИПУСК № 6(69), ПРОГРАМА USAID «ПРАВА ЛЮДИНИ В ДІЇ»**

Квітень-травень 2021

ЗМІСТ

РЕАЛІЗОВАНІ В РАМКАХ ПРОГРАМИ ЗАХОДИ	2
МОНІТОРИНГ, АНАЛІТИКА ТА АДВОКАТУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ	2
СТРАТЕГІЧНИЙ СУДОВИЙ ЗАХИСТ	5
БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА	6
ПРОСУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА НАВЧАННЯ В СФЕРІ ЇХ ЗАХИСТУ	9
ГОЛОВНІ НОВИНИ В СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ	10

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

РЕАЛІЗОВАНІ В РАМКАХ ПРОГРАМИ ЗАХОДИ

МОНІТОРИНГ, АНАЛІТИКА ТА АДВОКАТУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

Гуманітарні аспекти Кримської стратегії: діалог уряду та неурядового сектору

УГСПЛ/ Програма USAID «Права людини в дії», Медійна ініціатива за права людини та Постійний представник Президента України в Криму провели тематичний захід для обговорення Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованого Криму, зокрема її гуманітарних аспектів. [Стратегія є фундаментальним документом](#), що визначає ключові пріоритети та принципи державної політики щодо деокупації та реінтеграції півострова. З думками експертів та ключовими висновками на цю тему можна ознайомитись [у цій публікації](#).

СПІКЕРИ:

 АНТОН КОРИНЕВИЧ, Постійний Представник Президента України в АР Крим	 ЕМІНЕ ДЖАПАРОВА, Перша заступниця Міністра закордонних справ України	 ІГОР ЯРЕМЕНКО, заступник Міністра з питань європейської Інтеграції, Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України	 ЮЛІЯ ТИЩЕНКО, співзасновниця Нацплатформи "Діалог про мир та безпечну реінтеграцію"
 РЕФАТ ЧУБАРОВ, Голова Меджлісу кримсьотатарського народу	 ОЛЬГА КУРИШКО, співкоординаторка Крим SOS	 ОЛЬГА СКРИПНИК, голова правління Кримської правозахисної групи	 ЮЛІЯ КАЗДОБИНА, голова Української фундації безпекових студій

МОДЕРАТОРКА:

 МАРІЯ ТОМАК, координаторка Медійної ініціативи за права людини

Зауважимо, що Україна першою серед пострадянських країн-жертв збройної агресії РФ (такими є також Грузія, Молдова) ухвалила стратегічний документ щодо деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території. УГСПЛ/Програма вітає затвердження Стратегії, котра є важливим кроком у захисті прав людини в умовах гібридної війни. Насамперед необхідно звернути увагу на [наступне](#): Стратегія визначає усі напрямки перехідного правосуддя, що дозволить орієнтувати державну політику на інтереси жертв; започатковує створення державної системи моніторингу і документування порушень прав людини та ведення відповідних реєстрів; та створює підґрунтя для включення всієї системи органів державної влади в процеси деокупації, що має забезпечити її дієвість та ефективність.

Що стосується державної системи моніторингу і документування порушень прав людини, МГП та інших порушень, вчинених в ході збройного конфлікту, тут ми розділяємо [спільну позицію](#) правозахисних організацій, адресовану уповноваженим органам влади, щодо

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

прискорення розробки такої системи в Україні, адже без цього виконання Стратегії ризикує бути неповноцінним.

Заходи, організовані УГСПЛ/Програмою USAID в рамках діяльності Комітету Верховної Ради з прав людини

- «Створення реєстру щодо порушень прав людини та реєстру збитків, завданих державі, фізичним та юридичним особам внаслідок збройної агресії РФ, ми плануємо реалізувати шляхом створення єдиної державної системи. [...] Наразі ми працюємо з усіма, хто займається цим вже тривалий час, це і неурядові громадські організації, й урядовий сектор, й вже найближчим часом ми вийдемо з презентацією цієї системи», – зазначив радник Віце-прем'єр-міністра України – Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій Олександр Смирнов під час круглого столу, присвяченого запровадженню засад перехідного правосуддя. Детальний звіт про захід доступний за посиланням [читайте тут](#).
- Інший же захід стосувався проблемних питань, пов'язаних зі станом дотримання прав та свобод людини на тимчасово окупованих територіях та лінії розмежування: право на медичні послуги, зокрема у контексті пандемії коронавірусу, а також з урахуванням особливостей реформи децентралізації; виконання ЗУ «Про соціальні послуги» (оцінка потреб людей, які мешкають поблизу лінії зіткнення) та інші. З відеозаписом можна ознайомитись за [цим посиланням](#).

Інші заходи в рамках Програми USAID та за участі її експертів, які спрямовані на подолання наслідків збройного конфлікту та окупації

- УГСПЛ/Програма USAID у співпраці з Харківською правозахисною групою розпочала серію онлайн-дискусій, присвячених праву на правду як одному з елементів правосуддя перехідного періоду: перший випуск, який містить коментарі експертів з різних сфер та організацій, можна побачити [тут](#).
- [Коментар](#) Олександра Павліченка щодо нової ініціативи незаконних збройних формувань щодо начебто передачі “безхазяйного” майна у муніципальну власність на тимчасово окупованому Донбасі.
- Новий епізод медіа-ініціативи УГСПЛ [#експертиЗА!](#) [присвячений](#) питанню захисту людей з інвалідністю, включаючи тих, хто отримав інвалідність в ході збройного конфлікту, а також проблемам, пов'язаним з їх реабілітацією та працевлаштуванням Програми за цим напрямком.
- УГСПЛ/Програма USAID продовжує серію інтерв'ю щодо правосуддя перехідного періоду з метою розкриття його принципів – у [новому випуску](#) за участі нашої координаторки з освітніх заходів для практикуючих правників Ольги Семенюк обґрунтовується, чому національним судам слід застосовували норми МГП в своїй діяльності та як навчати цьому суддівський корпус.
- Міністерство закордонних справ України [запустило](#) інформаційну кампанію Learn-Check-Act, яка закликає громадян ЄС дотримуватися санкційного режиму, пов'язаного із російською агресією проти України (УГСПЛ виступає партнером цієї кампанії).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬСКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

How can I protect myself and my business from legitimizing Russia's illegal occupation?

If you are an EU citizen, European businessperson or currently living in an EU country, you can:

LEARN - CHECK - ACT

1

LEARN ABOUT RESTRICTIONS IMPOSED ON RUSSIA BY THE EU AND UKRAINE

You are strongly recommended to:

- avoid visiting Crimea if you are an official, a non-governmental delegation, an individual representative of an EU member state government or parliamentarian
- warn your officials not to host a visit of any representatives of the Russian occupying authorities from the temporarily occupied Crimea or parts of Donetsk or Luhansk regions
- refrain from any trade and economic contacts, academic, cultural or information exchange originating from temporarily occupied Crimea and recommend others do likewise
- make sure that Crimea and the temporarily occupied parts of Eastern Ukraine are correctly marked on maps, clearing indicating that they remain Ukrainian territory

2

CHECK WITH YOUR COUNTERPARTS IN ORDER TO AVOID UNEXPECTED PROBLEMS WITH YOUR BUSINESS WHEN IT COMES TO DEALING WITH RUSSIA.

You are strongly recommended to:

- make sure you are not visiting the temporarily occupied territory of Ukraine, especially if you are buying a tour to 'the Russian seaside'
- make sure your business partners from Eastern Europe are not interlinked with individuals and companies mentioned in the sanctions lists
- make sure your counterparts do not represent the Russian occupying authorities, if you plan any academic or cultural exchanges, or if you are launching any civil society initiative

3

ACT PROACTIVELY TO SAFEGUARD AGAINST FURTHER AGGRESSIVE ACTIONS BY RUSSIA AGAINST UKRAINE AND OTHER EU COUNTRIES

You are strongly recommended to:

- ask your politician to cancel a visit to occupied Crimea if you are made aware of one. Ask your government not to support such a visit
- Warn companies about the serious consequences arising from violating the EU sanctions regime, for example if they are engaged in selling goods from Crimea or importing products from the occupied territories
- Engage the support of law enforcement bodies in your country in the event that EU sanctions violations are taking place in your industry or region
- Inform relevant parties in the event that incorrect mapping of Crimea as a Russian territory is identified

For more information about restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in Ukraine (sectoral restrictive measures)

<https://sanctionsmap.eu>

For more detailed information and for support with any queries you may have on this issue, please contact us:

MISSION OF THE PRESIDENT OF UKRAINE IN THE AUTONOMOUS REPUBLIC OF CRIMEA

Ministry of Foreign Affairs of Ukraine

Ministry of Foreign Affairs of Ukraine
sitcen@mfa.gov.ua
also:

Embassy of Ukraine in your country (the list of the embassies is available at <https://mfa.gov.ua/en/foreign-diplomatic-institutions-ukraine>)

#NonRecognition

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

- 18 травня, в [День пам'яті](#) геноциду кримськотатарського народу, Медійна ініціатива за права людини за підтримки Програми USAID виступила [співорганізатором](#) заходу, присвяченого обговоренню свободи вираження поглядів у тимчасово окупованому Криму.

СТРАТЕГІЧНИЙ СУДОВИЙ ЗАХИСТ

Метою програми USAID «Права людини в дії» в цьому напрямку є підтримка на національному і міжнародному рівнях стратегічних судових справ для захисту суспільних інтересів¹, а також їх широке висвітлення серед професійної спільноти та громадськості. Загальна кількість стратегічних справ, які стосуються конфлікту та підтримані Центром стратегічних справ (ЦСС) УГСПЛ в рамках програми, складає 165.

Довідки, видані на тимчасово окупованих територіях, можуть вважатися належними та легітимними документами, адже існують «намібійські винятки»

Ці винятки полягають в тому, що державам-членам ООН необхідно зважати на деякі документи, видані на непідконтрольних територіях. «Документи, видані окупаційною владою, можуть оцінюватися судом разом з іншими доказами в їх сукупності та взаємозв'язку, якщо їх нехтування веде за собою серйозні порушення або обмеження прав громадян. При цьому, у виняткових випадках, визнання актів окупаційної влади в обмеженому контексті захисту прав мешканців окупованих територій ніяким чином не легітимізує таку владу», –

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

зазначає адвокатка УГСПЛ/Програми USAID Юлія Науменко. [Нещодавно](#) її клієнт звернувся з позовом до суду через те, що Пенсійний фонд відмовився враховувати стаж на підприємстві, посилаючись на неможливість перевірити достовірність видачі документів на непідконтрольній території, а отже й не погодився перераховувати пенсію за віком. Науменко допомогла довести у суді: такі дії протиправні.

Держава дискримінує людей, які отримали поранення на непідконтрольній території – чи вдасться через нещодавнє рішення суду встановити позитивний прецедент

У 2015 році мешканець окупованої Горлівки Донецької області Костянтин Джура пішов до магазину біля будинку, аж раптом розпочався артилерійський обстріл. Один зі снарядів впав у кількох метрах від чоловіка, у результаті чого його було поранено – травмовані голова та частини тулубу. Згодом Джура отримав II групу інвалідності – не через травму, отриману під час воєнних дій, а як загальне захворювання! Тобто без права отримувати пільги для людей з інвалідністю внаслідок війни. У суді ж нашій юристці вдалося довести, що [так не має бути](#).

Інші новини УГСПЛ у цьому напрямку:

- **Заява до Європейського суду з прав людини**

В 2015 році в Криму представниками силових структур РФ було викрадено активіста – до цього часу жодної інформації про місце його перебування немає. Окупаційна влада за шість років не спромоглася провести належне розслідування щодо викрадення та зникнення безвісти. Юристи наголошують, що в справі мало місце порушення статті 2 Європейської Конвенції з прав людини, а саме право на життя.

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА

[Мережа громадських приймалень УГСПЛ](#) продовжує надання безоплатної правової допомоги (в т.ч. у формі виїзних засідань у віддалених районах), проведення інформаційно-просвітницьких заходів в сфері прав людини, а також документування воєнних злочинів та порушень прав людини, пов'язаних з конфліктом. USAID в рамках програми «Права людини в дії» підтримує діяльність громадських приймалень (ГП) в містах [Торецьк](#), [Маріуполь](#), [Краматорськ](#) та [Покровськ](#) Донецької області, [Станиця Луганська](#), [Суми](#) та [Дніпро](#), які надають допомогу постраждалому від конфлікту населенню, Київську [об'єднану приймальню](#) з питань Криму та Донбасу, а також спеціалізовану приймальню з кримських справ у Херсоні.

Підвищення обізнаності громадян з питань захисту їх прав та інші теми, дотичні до діяльності Програми USAID

- Вкотре наголошуємо, що РФ, яка здійснює ефективний контроль над тимчасово окупованим Донбасом, має відповідати за кожне безчинство, що здійснене під її наглядом чи особистим керівництвом. Як саме у цьому випадку можуть допомогти скарги до

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

міжнародних інстанцій, а як їх подати – [читайте у матеріалі](#) київської приймальні (на прикладі нашої справи в ЄСПЛ).

- Отримати паспорт громадянина України для мешканців Криму – задача не завжди проста, особливо для молоді. На це звертає увагу наш юрист з питань Криму, який щодня працює з подібними зверненнями, а [також пояснює](#), як відрізнити факти від чуток у цій ситуації.
- Чатбот «CrimealsUAbot» тепер є у Viber (тільки через смартфон)! Нагадаємо, його було розроблено для громадян, які мешкають на території тимчасово окупованого півострова для отримання відповідей з найбільш розповсюджених питань. Детальнішу інформацію про чатбот можна отримати [за посиланням](#).
- Свіжа інфографіка про [порядок надання пільг і гарантій](#) соціального захисту ветеранам та іншим категоріям осіб, які мають на це право.

ПОРЯДОК НАДАННЯ ПІЛЬГ І ГАРАНТІЙ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ ТА ІНШИМ КАТЕГОРІЯМ ОСІБ, ЯКІ МАЮТЬ НА ЦЕ ПРАВО

ХТО МАЄ ПРАВО НА ОТРИМАННЯ?

Сім'ї волонтерів, добровольців, військових та правоохоронців, які загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а також сім'ї працівників підприємств, установ, організацій, які залучалися до забезпечення проведення антитерористичної операції, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання мають право на отримання соціальних пільг, передбачених [Законом України](#) "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>

ХТО ВІДНОСИТЬСЯ ДО ЧЛЕНІВ СІМЕЙ ЗАГИБЛИХ, ПОМЕРЛИХ?

До членів сімей загиблих, померлих (тих, що пропали безвісти) належать:

1. утриманці загиблого або того, хто пропав безвісти, яким у зв'язку з цим виплачується пенсія
2. батьки
3. один з подружжя, який не одружився вдруге, незалежно від того, виплачується йому пенсія чи ні
4. діти, які не мають (і не мали) своїх сімей
5. діти, які мають свої сім'ї, але стали особами з інвалідністю до досягнення повноліття
6. діти, обоє з батьків яких загинули або пропали безвісти

ЯКІ ДОКУМЕНТИ ПОТРІБНО ПОДАТИ?

Для того, щоб отримати статус ветерана війни, потрібно подати заяву та документи (передбачені [пунктом 4](#) цього Порядку) до структурному підрозділу місцевої держадміністрації з питань соціального захисту населення.

ЯКИЙ СТРОК РОЗГЛЯДУ ДОКУМЕНТІВ НА ОТРИМАННЯ ПІЛЬГ?

- Протягом місяця документи повинні бути розглянуті.
- У разі відмови рішення можна оскаржити в суді.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**УКРАЇНЬСЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ**

ЯКІ ПІЛЬГИ НАДАЮТЬСЯ?

- ✓ безплатне одержання ліків за рецептами лікарів
- ✓ безплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування. Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України
- ✓ 50-процентна знижка плати за користування житлом
- ✓ 50-процентна знижка плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами)

- ✓ позачерговий безплатний капітальний ремонт власних жилих будинків і першочерговий поточний ремонт жилих будинків і квартир
- ✓ виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100 процентів середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи
- ✓ позачергове забезпечення жилою площею осіб, які потребують поліпшення житлових умов, у тому числі за рахунок жилої площі, що передається міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, підприємствами та організаціями у розпорядження місцевих рад та державних адміністрацій. Особи, зазначені в цій статті, забезпечуються жилою площею протягом двох років з дня взяття на квартирний облік

- ✓ одержання позики на будівництво, реконструкцію або капітальний ремонт жилих будинків і підвірних будівель, приєднання їх до інженерних мереж, комунікацій, а також позики на будівництво або придбання дачних будинків і благоустрій садових ділянок з погашенням її протягом 10 років починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва. Зазначені позики надаються в порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України
- ✓ вступ поза конкурсом до державних та комунальних закладів вищої та фахової передвищої освіти на спеціальності, підготовка за якими здійснюється за рахунок коштів відповідно державного та місцевих бюджетів

ДЕ ЗНАЙТИ БІЛЬШЕ ДЕТАЛЬНУ ІНФОРМАЦІЮ?

Більш детальна інформація – в Постанові Кабінету Міністрів від 23.09.2015 № 740 Про затвердження Порядку надання статусу особи, на яку поширюється чинність Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, деяким категоріям осіб <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/740-2015-%D0%BF#Text>

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Ця пам'ятка підготовлена в рамках Програми USAID «Права людини в дії», яку впроваджує УГСПЛ. Представлені погляди та інтерпретації не обов'язково відображають погляди USAID або Уряду США; відповідальність за вміст несе виключно УГСПЛ. Детальна інформація про діяльність USAID в Україні доступна за тел. (+38 044) 521-57-53, на вебсайті: usaid.gov/ukraine, або на сторінці у Фейсбук: www.facebook.com/USAIDUkraine.

УКРАЇНЬСЬКА ГЕЛЬСІНСЬКА СПІЛКА З ПРАВ ЛЮДИНИ

- Останнім часом суттєво збільшилася кількість звернень, зокрема до Краматорської приймальні, щодо встановлення юридичних фактів народження та смерті, які відбулися на тимчасово окупованих територіях. З цього приводу [хотіли б нагадати](#), що нещодавно було оновлено відповідну процедуру – хоча її і спростили, все одно встановлювати доведеться у судовому порядку. У разі потреби радимо без вагань звертатись до нас за безкоштовною допомогою!

Як саме така справа може розглядатись у суді та яку специфіку вона може мати у разі, якщо мова йде не про найближчих родичів, а, скажімо, представники неповнолітніх дітей померлого – [дізнайтесь у матеріалі](#) від сумської приймальні, яка має успішний досвід.

- До приймальні у Дніпрі часто надходять звернення від абітурієнтів з числа ВПО, молоді з тимчасово окупованих територій та осіб, які живуть на лінії розмежування стосовно пільг та державних гарантій на отримання вищої освіти. У тому, які нові можливості з'явилися, і що гарантує держав – [у цьому відеоматеріалі](#).

Інфографіка щодо результатів роботи громадських приймалень

Програма USAID «Права людини в дії» продовжує звітувати про надану правову допомогу в постраждалому від конфлікту та окупації регіоні – пропонуємо дані за [березень](#) та [квітень](#) 2021 року із тематичним, регіональним та гендерним розподілом.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

ПРОСУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА НАВЧАННЯ В СФЕРІ ЇХ ЗАХИСТУ

УГСПЛ продовжує організацію навчальних заходів з прав людини, а також бере участь в розробці комплексної національної політики в галузі освіти у сфері прав людини. Ця діяльність здійснюється в рамках Всеукраїнської освітньої програми «[Розуміємо права людини](#)» (РПЛ)¹, яка в даний час є єдиною неформальною системою освіти, що має матеріальну базу для своєї діяльності – Освітній дім прав людини в Чернігові (ОДПЛ-Чернігів).

Нові заходи в рамках ініціативи «International Law Talks»²: цього разу про право на справедливий суд під час війни та про універсальну юрисдикцію

- Війна та правосуддя: як слідчим ефективно використовувати OSINT (розвідка на основі відкритих джерел) та що робити із рішеннями «судів» на непідконтрольних територіях. Про це говорили суддя Верховного Суду Аркадій Бущенко; професорка Івон МакДермотт Різ, Університет Свонсі, Велика Британія; а також Гаяне Нуріджанян, докторка філософії у галузі права, Національний університет «Києво-Могилянська академія» [під час третьої дискусії з серії](#).
- Реагуючи на кремлівську агресію, Україна відкрила відповідні кримінальні провадження на національному рівні, а також звернулась до регіональних і міжнародних судів. Проте оскільки доступ національної правоохоронної системи до багатьох осіб, причетних до злочинів, обмежений, а розгляд справ міжнародними судами може тривати роками, держава також покладає сподівання щодо досягнення правосуддя на інші країни та на провадження, які вони можуть відкрити стосовно Криму та Донбасу на основі принципу універсальної юрисдикції. Гостями [цього випуску](#) були Альмудена Бернабеу, співголова, Guernica 37 International Justice Chambers; Вольфґанд Калек, Генеральний секретар, Європейський центр конституційних прав і прав людини; та Гюндуз Мамедов, заступник Генерального прокурора України.

Відбувся черговий вебінар з підвищення правової спроможності медіа «Що потрібно знати журналістам про міжнародне гуманітарне право?»

Більше двох десятків учасників та учасниць [отримали знання](#) щодо основ міжнародного гуманітарного права – права, яким обмежується насильство під час війн; співвідношення термінів «війна», «оголошення війни» та «збройний конфлікт»; відмінностей між різними видами збройного конфлікту і статусу їх учасників; заборонених методів і засобів ведення воєнних дій. Особливого значення це набуває під час роботи представників медіа з темою збройної агресії РФ проти України, інфопростір про яку переповнений фейками та міфами.

Вебінар проводився завдяки [спільному проєкту](#) Інформаційного прес-центру та міжнародної організації Internews, яка впроваджує «Медійну програму в Україні», та у співпраці із УГСПЛ, яка впроваджує Програму «Права людини в дії» – обидві фінансуються Регіональною Місією USAID в Україні. Слідкуйте за анонсами та приєднуйтеся до нових вебінарів!

¹ Заснована в 2007 році, програма спрямована на інкорпорування цінностей та принципів прав людини в систему формальної освіти, а також розвиток неформальної освіти прав людини, таким чином сприяючи культивуванню культури прав людини, зміцненню поваги до верховенства права в Україні, сприянню міжкультурному порозумінню та принципам мирного вирішення конфліктів. Наразі РПЛ нараховує понад 3500 випускників зі всієї України.

² Що проводиться сумісно з ГО «Медійна ініціатива за права людини».

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

ГОЛОВНІ НОВИНИ В СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ

Прийняття законопроекту № 2689 знаменує початок кінця безкарності воєнних злочинців

На думку багатьох, [новий ЗУ](#) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм міжнародного кримінального та гуманітарного права» є надзвичайно важливим для системи правосуддя України. Він сприятиме забезпеченню кримінально-правового переслідування за міжнародні злочини, скоєні в ході ініційованого РФ збройного конфлікту (такі як геноцид, злочин агресії, злочини проти людяності та воєнні злочини), а також спрямований на забезпечення виконання міжнародних зобов'язань щодо запобігання юридичній та фактичній безкарності за вчинення таких злочинів

Підсилення реінтеграції дітей та молоді з тимчасово окупованих територій

- Затверджено новий Порядок прийому осіб з тимчасово окупованих територій до закладів вищої, фахової передвищої та професійної освіти – наказ Міністерства освіти і науки України від 1 березня 2021 року №271 та його коротке резюме є [за цим посиланням](#).
- Набрал чинності ЗУ «Про основні засади молодіжної політики» № 1414-ІХ, який визначає мету, завдання, основні засади, напрями та механізми реалізації молодіжної політики в Україні, закладає норми сприяння інтеграції молоді з тимчасово окупованих територій та ВПО до українського соціокультурного простору.

Ухвалено зміни до Кримінального процесуального кодексу України щодо заочного правосуддя

Законопроект № 2164 «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо вдосконалення окремих положень у зв'язку із здійсненням спеціального досудового розслідування» прийнятий Верховною Радою та [підписаний Президентом](#). Закон має забезпечити невідворотність покарання осіб, які вчинили кримінальне правопорушення та виїхали за кордон або на окуповану територію, щоб уникнути відповідальності³.

³ Аби краще зрозуміти контекст та весь процес вдосконалення механізму заочного правосуддя в Україні з моменту його запровадження ще у 2014 році, а також як даний закон пов'язаний із триваючим в Україні збройним конфліктом, радимо звернути увагу на [цей пост](#) за авторством колишньої юристки Програми.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

Цей дайджест було розроблено завдяки щедрій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Права людини в дії», яка виконується Українською Гельсінською спілкою з прав людини. Зміст публікації не обов'язково відображає погляди USAID/Уряду США.

У світі, USAID є однією з провідних установ у сфері розвитку, яка виконує роль каталізатора цих процесів та допомагає досягати позитивних результатів. Діяльність USAID є проявом доброчинності американського народу, а також підтримує просування країн-отримувачів допомоги до самостійності та стійкості та сприяє забезпеченню національної безпеки та економічного добробуту США. Партнерські стосунки з Україною USAID підтримує з 1992 року; за цей час, загальна вартість допомоги, наданої Україні з боку Агентства, склала понад 3 млрд. доларів США. До поточних стратегічних пріоритетів діяльності USAID в Україні належать зміцнення демократії та механізмів досконалого врядування, сприяння економічному розвитку та енергетичній безпеці, вдосконалення систем охорони здоров'я та пом'якшення наслідків конфлікту у східних регіонах. Для того, щоб отримати додаткову інформацію про діяльність USAID, просимо Вас звертатися до Відділу зв'язків з громадськістю Місії USAID в Україні за тел. (+38 044) 521-57-53. Також пропонуємо завітати на наш вебсайт: <http://www.usaid.gov/ukraine>, або на сторінку у Фейсбук: <https://www.facebook.com/USAIDUkraine>.

Програма USAID «Права людини в дії», контактна інформація:

Українська Гельсінська спілка з прав людини
вул. Фролівська, 3/34, Київ, Україна
тел.: +38 044 485 17 92, факс: +38 044 425 99 24

Електронна пошта: t.tsymbriivskyi@helsinki.org.ua, веб-сайт: <http://helsinki.org.ua/>